

Proces boloński oczami studentów

„Proces boloński oczami studentów” (BWSE, ang. *Bologna With Student Eyes*) przedstawia perspektywę studentów na reformy Procesu Bolońskiego, które zostały uzgodnione przez przedstawicieli krajów należących do Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (EHEA, ang. *European Higher Education Area*). Reformy, które w procesie międzyrządowych dyskusji i na podstawie rekomendacji ustalone zostały na poziomie EHEA nie są wprowadzane w krajach i instytucjach z dnia na dzień. Jednak, Europejska Unia Studentów (ESU, ang. *European Students' Union*) ma obawy, że dane przekazywane przez kraje na potrzeby raportu o stanie implementacji reform procesu bolońskiego są oderwane od rzeczywistości na poziomie lokalnym, a czasem także błędne (przez pomyłkę lub celowo).

Celem niniejszej publikacji jest przedstawienie obecnego stanu rzeczy i zwrócenie uwagi zarówno na sukcesy, jak i przyszłe wyzwania w zakresie wdrażania reform procesu bolońskiego, które zauważają studenci – główna grupa interesariuszy szkolnictwa wyższego. Stanowi to uzupełnienie okresowego raportu nt. wdrażania reform i raportów innych interesariuszy o perspektywę studencką.

Dane do tej edycji zostały zebrane głównie za pomocą ankiety internetowej, rozсланej do krajowych samorządów studenckich, będących członkami ESU. Obejmowała ona kolejno tematy dotyczące: partycypacji studentów w zarządzaniu szkolnictwem wyższym, spraw socjalnych, jakości kształcenia, mobilności i internacjonalizacji, reform strukturalnych i finansowania szkolnictwa wyższego. Kwestionariusz zawierał także pytania ogólne o Proces Boloński i jego przyszłość. Ponad 38 krajowych samorządów studenckich wzięło udział w badaniu, z Norwegii po Maltę i z Irlandii po Armenię.

Autorzy poszczególnych rozdziałów brali opierali swoją analizę nie tylko na wynikach ankiety, ale także przeprowadzali analizę istotnych raportów i innych dokumentów. Kombinacja ilościowych i jakościowych metod pozwoliła na zaprezentowanie pełnego obrazu, jak studenci postrzegają proces boloński i reformy. Było to podstawą do zaproponowania kwestii do rozważenia w przyszłości, a także rekomendacji, które ministrowie szkolnictwa wyższego powinni wziąć pod uwagę podczas Konferencji Ministerialnej w 2015 roku, dyskutując nad nowym komunikatem, a także strukturą i działaniem Grupy ds. Monitorowania Procesu Bolońskiego (BFUG, ang. *Bologna Follow-Up Group*) w nadchodzącym okresie.

Wyniki zaprezentowane w publikacji pokazały, że pierwotne zobowiązania Procesu Bolońskiego są dalekie od właściwej i jednakowej implementacji we wszystkich krajach EHEA. Jednoznacznie wynika z niej, że do głównych przeszkód implementacji należy przede wszystkim brak minimalnego poziomu implementacji, co w konsekwencji rodzi duże obawy i pogłębia brak wiary studentów w Proces Boloński, którzy zauważają, że pomimo ponad 15-letniego istnienia, fundamentalne cele jeszcze z Deklaracji Bolońskiej, nadal nie zostały spełnione.